

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 492/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. augusta 2014 predbežne prerokoval sťažnosť S., zastúpeného advokátkou J. Z., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, Úradu justičnej a kriminálnej polície vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-27/4-OJP-KE-2009, ako aj základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry Košice I vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Pv 15/09 a jej uznesením z 25. augusta 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2014 doručená sťažnosť S (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „OR PZ“) vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-27/4-OJP-KE-2009, ako aj základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Pv 15/09 a jej uznesením z 25. augusta 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry“).

Zo sťažnosti a z príloh vyžiadaných z okresnej prokuratúry vyplýva, že sťažovateľ ako poškodená osoba podal na A. J. (ďalej len „obvinená“) trestné oznámenie pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorého sa mala dopustiť ako predsedníčka spoločenstva vlastníkov bytov. Uznesením vyšetrovateľa OR PZ sp. zn. ČVS: ORP-27/4-OJP-KE-2009 z 2. januára 2009 bolo obvinenej vznesené obvinenie. Napadnutým uznesením okresnej prokuratúry bolo trestné stíhanie obvinenej pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona zastavené, pretože podľa okresnej prokuratúry nie je tento skutok trestným činom a v danom prípade nie je dôvod na postúpenie veci. Proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú Krajská prokuratúra v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) uznesením sp. zn. 1/1 KPt 683/09 z 11. novembra 2013 (ďalej len „uznesenie krajskej prokuratúry z 11. novembra 2013“) zamietla. Sťažovateľ preto podal 3. januára 2014 v zmysle ustanovenia § 363 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) návrh Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), v ktorom žiadal zrušiť napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry, pretože je podľa jeho názoru v celom rozsahu nezákonné. Generálna prokuratúra prípisom z 10. apríla 2014 sťažovateľovi oznámila, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým uznesením okresnej prokuratúry, ako aj s uznesením krajskej prokuratúry z 11. novembra 2013, a návrhu sťažovateľa na postup podľa § 363 Trestného poriadku nevyhovela. Predmetný prípis generálnej prokuratúry bol sťažovateľovi doručený 30. apríla 2014.

Sťažovateľ v sťažnosti vyjadruje nespokojnosť s postupom OR PZ vo veci trestného stíhania obvinenej pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-27/4-OJP-KE-2009, pričom podľa jeho názoru bol postup OR PZ pomalý, čím malo byť porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Taktiež podľa názoru sťažovateľa bolo porušené aj jeho právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to postupom okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Pv 15/09 a jej uznesením z 25. augusta 2013, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie obvinenej pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1) Právo sťažovateľa zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR bolo v konaní pred Okresnou prokuratúrou Košice I, sp. zn. 3 PV 15/09 porušené.

2) Rozhodnutie Okresnej prokuratúry Košice I, sp. zn. 3 PV 15/09 zo dňa 25.8.2013 zrušuje a vec vracia Okresnej prokuratúre Košice I na ďalšie konanie.

3) Právo sťažovateľa zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, bolo v konaní pred Okresným riaditeľstvom PZ v Košiciach, Úrad justičnej a kriminálnej polície, ČVS: ORP-27/4-OJP-KE-2009 porušené.

4) Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresné riaditeľstvo PZ v Košiciach, Úrad justičnej a kriminálnej polície, konal bez prietahov.“

Sťažovateľ taktiež žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petítom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (okresná prokuratúra a OR PZ). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Pv 15/09

a jej uznesením z 25. augusta 2013, ako aj základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom OR PZ vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-27/4-OJP-KE-2009.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom OR PZ vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-27/4-OJP-KE-2009

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2

zákonu o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Ústavný súd konštatuje, že vo veci vedenej OR PZ pod sp. zn. ČVS: ORP-27/4-OJP-KE-2009 dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry napadnutým uznesením trestné stíhanie obvinenej zastavil. Predmetné uznesenie bolo sťažovateľovi, ktorý mal v tomto trestnom konaní procesné postavenie poškodeného doručené 9. septembra 2013, pričom o jeho sťažnosti proti tomuto uzneseniu rozhodla krajská prokuratúra, ktorá uznesením z 11. novembra 2013 sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietla.

Podľa § 184 ods. 1 písm. b) bodu 3 Trestného poriadku sa uznesenie považuje za právoplatné, a ak neustanovuje tento zákon niečo iné, aj vykonateľné, ak zákon síce proti nemu pripúšťa sťažnosť, ale podaná sťažnosť bola zamietnutá.

Z uvedeného je teda zrejmé, že trestné konanie napadnuté sťažnosťou sťažovateľa bolo právoplatne skončené 11. novembra 2013, t. j. dňom vydania rozhodnutia, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa smerujúca proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry.

Sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), k porušeniu ktorého malo dôjsť v dôsledku postupu OR PZ v trestnom konaní vednom pod sp. zn. ČVS: ORP-27/4-OJP-KE-2009, ktoré, ako už bolo uvedené, bolo právoplatne skončené 11. novembra 2013, pričom sťažnosť sťažovateľa adresovaná

ústavnému súdu bola podaná na poštovú prepravu 10. júna 2014, nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Pv 15/09 a jej uznesením z 25. augusta 2013

Napadnutým uznesením okresnej prokuratúry bolo zastavené trestné stíhanie obvinenej pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona, „... *pretože nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci*“. Sťažovateľ v zmysle poučenia podal proti tomuto uzneseniu podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku sťažnosť, o ktorej rozhodla krajská prokuratúra uznesením z 11. novembra 2013 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla ako nedôvodnú.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu označeného základného práva sťažovateľa postupom okresnej prokuratúry a jej napadnutým uznesením ústavný súd upriamuje pozornosť na § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

To znamená, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná.

Podľa § 185 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa § 185 ods. 2 Trestného poriadku sťažnosťou možno napadnúť každé uznesenie policajta okrem uznesenia o začatí trestného stíhania. Uznesenie súdu alebo prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni.

Podľa § 190 ods. 1 Trestného poriadku orgán, proti ktorého uzneseniu sťažnosť smeruje, môže jej sám vyhovieť, ak sa zmena pôvodného uznesenia nedotkne práv inej strany trestného konania. Ak ide o uznesenie policajta, ktoré bolo vydané s predchádzajúcim súhlasom prokurátora alebo na jeho pokyn, môže policajt sám sťažnosti vyhovieť len s predchádzajúcim súhlasom prokurátora.

Podľa § 190 ods. 2 Trestného poriadku ak lehota na podanie sťažnosti už všetkým oprávneným osobám uplynula a sťažnosti sa nevyhovelo podľa odseku 1, predloží vec na rozhodnutie

b) prokurátor alebo súd nadriadenému prokurátorovi alebo súdu...

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,

a) rozhodne vo veci sám, alebo

b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že tento zákon poskytoval sťažovateľovi účinný prostriedok nápravy, na použitie ktorého bol oprávnený. Uvedený právny prostriedok umožňoval sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc prokurátora danú mu Trestným poriadkom, ak by na základe sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru, že napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry, ako aj jemu predchádzajúci postup boli v rozpore so zákonom.

V konečnom dôsledku sťažovateľ tento prostriedok nápravy aj využil a o sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry prokurátor krajskej prokuratúry konal a rozhodol.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich označených práv napadnutým uznesením okresnej prokuratúry, Trestný poriadok zakladá právomoc príslušnej krajskej prokuratúry, čo vylučuje, aby o nej rozhodoval ústavný súd.

Keďže v danom prípade sa sťažovateľ mohol domáhať a aj sa domáhal ochrany svojich práv uplatnením právneho prostriedku nápravy adresovaného orgánu prokuratúry podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku, ústavný súd jeho sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry odmietol ako neprípustnú (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu. Sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý koncipoval samotný návrh, tak neurobil, a teda nesplnil si dôkaznú povinnosť vyplývajúcu

mu z § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde, čo zakladá aj dôvod na odmietnutie sťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2014